Ewa Baciur, Elżbieta Pomorska
Źródło: „Ziemia Lubelska” 2003 nr 5 (11)

Jak uczymy o regionie na lekcjach języka angielskiego

Proces zdobywania wiedzy przez naszych uczniów w trakcie całego cyklu edukacyjnego to nie tylko przyswajanie nowych informacji o zjawiskach odległych w czasie i przestrzeni, gromadzenie danych o wszechświecie, dalekich kontynentach czy abstrakcyjnych pojęciach fizycznych i chemicznych. Wiadomym jest fakt, że dziecko w pierwszej kolejności poznaje swoje najbliższe otoczenie, dostrzega wydarzenia i osoby z domowego podwórka, a dopiero później przyswaja wiadomości o tym, co dalekie i dotychczas zupełnie mu nieznane. Nawet, jeśli zdobywa ono wszechstronną wiedzę, to przecież wciąż wraca do własnych doświadczeń życia codziennego i tego, co go otacza. Środowisko rodzinne i lokalne kształtują wiec światopogląd ucznia, stanowią okno na świat w procesie dorastania i nauczania. Powołując się na te opinie, współczesne trendy w edukacji kładą ogromny nacisk na nauczanie o regionie, z którego uczeń się wywodzi i w którym żyje.

Tak zwana „mała ojczyzna” to jedna z podstawowych wartości promowanych w szkole. Zgodnie z podstawą programową celem edukacji regionalnej jest rozwijanie wiedzy o kulturze regionu i jej związkach z kulturą narodową oraz kontakt ze środowiskiem lokalnym i regionalnym w celu wytworzenia bliskich więzi i zrozumieniu różnorodnych przynależności człowieka. Jest to także dążenie do ugruntowania poczucia tożsamości narodowej przez rozwój tożsamości regionalnej oraz rozwijanie wiedzy o dziejach regionu w powiązaniu z tradycją własnej rodziny. Zadaniem szkoły jest wprowadzenie ucznia w świat tradycji regionu i należących do niego wartości, a także wskazywanie przykładów umożliwiających integracje z kultura regionalną. Szkoła powinna także wspierać kontakty osobami i instytucjami zajmującymi się ochroną w regionie i pomnażaniem dziedzictwa kulturowego.

Wydaje się, że nauczanie o regionie to szczególne wyzwanie dla historyków, geografów, polonistów czy nauczycieli wiedzy o społeczeństwie. A jaka jest w tym rola nauczycieli języka angielskiego? Czy można uczyć o regionie po angielsku? Okazuje się, że wbrew pozorom język ten to doskonałe narzędzie do rozbudzania zainteresowań uczniów dziedzictwem kulturowym własnego Środowiska. Jako nauczycielki języka angielskiego w Gimnazjum nr 2 w Lublinie postanowiłyśmy wykorzystać możliwości, jakie niesie wiedza o regionie do nauczania języka obcego, jak też posłużyć się językiem angielskim do rozsławienia historii i kultury Lubelszczyzny.

Mając na uwadze m.in. kwestię zgłębiania tematyki regionalnej przez naszych uczniów stworzyłyśmy “Program realizacji ścieżek edukacyjnych na lekcjach języka angielskiego w gimnazjum”, który wszedł do szkolnego zestawu programów nauczania Gimnazjum nr 2. W ramach realizacji edukacji regionalnej nasi uczniowie analizują następujące zagadnienia: moja rodzina na tle tradycji i historii regionu (historia rodziny, tradycje i zwyczaje rodzinne, zasługi rodziny dla miasta i regionu) oraz moje miasto (położenie geograficzne, historia miasta, zabytki, ważne miejsca, główne uroczystości i postaci związane z Lublinem, specyfika dzielnicy, w której mieszkam). Podczas lekcji języka angielskiego uczniowie charakteryzują swoją rodzinę, pokazują i opisują fotografie, przedstawiają związki z Lublinem i regionem. Również w formie prac pisemnych wymieniają najczęściej reprezentowane przez krewnych zawody, przedstawiają wzajemne relacje, a także sporządzają drzewo genealogiczne ze szczególnym uwzględnieniem członków rodziny zasłużonych dla miasta Lublina. Tak na przykład jedna z uczennic klasy Id przeprowadziła wywiad ze swoim dziadkiem, byłym prezydentem Lublina.

Na lekcjach często wykorzystujemy dostępne materiały anglojęzyczne, w tym książki i biuletyny wydawane pod patronatem marszałka województwa lubelskiego, np. *Museums on the tourists routes in the Lublin Region, Tourists routes of the Lublin Region*, *Along the trail of architectural monuments of Lublin* czy *The Lublin Voivodeship*.

Częstą metodą pracy na naszych lekcjach jest projekt. Uczniowie w grupach lub parach przygotowują plakaty i albumy dotyczące Lubelszczyzny i Lublina, np. *Snapshot of a beautiful place. Snapshot of my town, Lublin - the best place to live. Snapshot of where I live.* Prace te są prezentowane podczas lekcji, co zacieśnia więzy miedzy uczniami i pozwala lepiej wzajemnie się poznać. Tego typu zajęcia stwarzają również możliwość odkrywania wartości, jaka stanowi wspólnota lokalna i jej kultura w życiu człowieka. Dorobek naszych uczniów uwieczniony jest na zdjęciach prezentowanych w klaso pracowni języka angielskiego lub na wystawach dostępnych dla ogółu uczniów i nauczycieli gimnazjum.

Innym sposobem łączenia nauki języka z edukacja regionalna jest udział uczniów w różnych konkursach. W roku szkolnym 2001/2002 uczniowie naszego gimnazjum wysłali swoje prace na konkurs „Lublin - moje miasto”, realizowany pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Lublina. Prace te w formie listów pisanych w języku angielskim do kolegów z innych krajów, zachwalały uroki Lublina - jego przyrodę, zabytki, historię i inne akcenty, którym często nie poświęca się uwagi, a jednak młodzież potrafi je dostrzec. Konkurs ten zakończył się sukcesem. Wszyscy uczniowie otrzymali pamiątkowe dyplomy, a uczennica Anna Andrzejuk zdobyła pierwszą nagrodę Jej praca zostanie zamieszczona w folderze reklamującym nasze miasto.

Kolejną formą pracy z uczniami są zajęcia prowadzone w ramach kół języka angielskiego.

Poznając kulturę krajów anglojęzycznych uczniowie nie tracą również szansy lepszego poznania własnego regionu. Dzieje się to zwłaszcza w konfrontacji zwyczajów i tradycji poszczególnych krajów anglojęzycznych i Polski. Znając z autopsji obrzędy i obyczaje regionu lubelskiego. Uczniowie opisują je i porównują z tym, co ma miejsce w odległych zakątkach obszaru anglojęzycznego.

Nasi uczniowie mają również możliwość uczestniczenia w różnych wycieczkach przedmiotowych, w czasie których napotykają na podatny grunt do dostrzegania piękna, tradycji, historii i przyrody Lubelszczyzny. Tak na przykład podczas wycieczki do Muzeum lubelskiego na Zamku młodzież otrzymała broszury i książki w języku angielskim, mówiące o ulokowanych tam zbiorach, które następnie wykorzystali na lekcji ćwicząc sprawność mówienia. Opowiadali na niej o swoich wrażeniach wykorzystując świeżo zdobytą wiedzę. Wycieczka ta wzmocniła motywację naszych uczniów do nauki języka angielskiego, gdyż dostrzegli oni, jak wiele ciekawych materiałów promujących nasze miasto dostępnych jest w tym języku. Z kolei podczas wycieczki na Majdanek uczniowie mieli doskonałą próbkę łączenia lekcji historii i języka angielskiego. Wszystkie eksponaty muzealne i tablice informacyjne zawierały bowiem anglojęzyczne treści. Uczniowie poznali nowe słownictwo, a po wycieczce otrzymali zadanie sporządzenia tematycznego słownika angielsko-polskiego, co zainspirowało ich do wyszukiwania nietypowych wyrażeń i zwrotów.

Poznawanie regionu to też turystyka. Nasza młodzież uczestniczyła w rajdzie rowerowym, którego trasa wiodła ścieżką wzdłuż Bystrzycy, spod szkoły nad Zalew Zemborzycki. Finałowym zadaniem było napisanie sprawozdania z rajdu oraz pracy pod tytułem „Lublin, jakiego nie znamy". Oczywiście obowiązywało posługiwanie się językiem angielskim.

Publikacja ta, która skrótowo ukazuje związki pomiędzy pozornie różnymi zagadnieniami - wiedza o regionie i nauka języka angielskiego - jest wynikiem naszych wieloletnich doświadczeń w przekazywaniu treści regionalnych. Chociaż tylko ogólnie sygnalizujemy problem, wierzymy, że zainspiruje to nauczycieli oraz wielu innych osób mających wpływ na edukację do wykorzystania języka angielskiego w podejmowaniu tematyki dotyczącej Lubelszczyzny. Wiemy, że istnieje szerokie grono sceptyków, którzy twierdzą, że nie ma sensu komplikować sobie życia skoro Polak z Polakiem może o tym, co polskie, mówić pięknie w języku ojczystym. Spodziewamy się, że nasze doświadczenia przekonają jednak przynajmniej cześć z nich. Wszak takie wyzwanie ma sens, zwłaszcza że posługiwanie się językiem angielskim jest niezbędne do właściwego promowania naszego regionu u progu polskiego przystąpienia do Unii Europejskiej.